

บทบาทของกองกำลังกิจการในกระบวนการฝึกหัดขั้นที่ ๒
ศึกษาเฉพาะกรณี บทบาทของกองอาสาวิชาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลย

นายพรศักดิ์ เจียรณัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-679-5

ลิขสิทธิ์เป็นของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018397

I 15198200

THE ROLE OF THE PARA-MILITARY FORCES IN THE PROCESS
OF REAR AREA PROTECTION.

: A CASE STUDY OF THE VOLUNTEER DEFENSE FORCES IN LOEI PROVINCE.

Mr. Pornsak Jearanai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University
1992

ISBN 974-581-679-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของกองกำลังกึ่งทหารในกระบวนการนิเทศพื้นที่ เขตหลัง :

ศึกษาเฉพาะกรณี บทบาทของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลย

โดย

นายพรศักดิ์ เจียรนัย

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

ผ. วิชาญ

----- คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรนัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

วิชาญ

----- ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชาญ สุจริตธนาภิรมย์)

พรศักดิ์

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

ผ. ประสงค์

----- กรรมการ
(นายประสงค์ นิกรกิจจา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พรศักดิ์ เจียรณัย : บทบาทของกองกำลังกึ่งทหารในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง : ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาทของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลย (THE ROLE OF THE PARAMILITARY FORCES IN THE PROCESS OF REAR AREA PROTECTION : A CASE STUDY OF THE VOLUNTEER DEFENSE FORCES IN LOEI PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 167 หน้า. ISBN 974-581-679-5.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาว่า กองกำลังกึ่งทหารมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง โดยนำบทบาทของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลยมาเป็นกรณีการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของอาสารักษาดินแดนในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลังมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ โดยจะมีบทบาทในส่วนของการระวังป้องกันพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายในเป็นหลัก สำหรับภารกิจที่กองอาสารักษาดินแดนปฏิบัติมากที่สุดคือ ภารกิจการป้องกันประเทศ และภารกิจส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติจะมีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจเป็นประการสำคัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PORNSAK JIARANAI : THE ROLE OF THE PARA-MILITARY FORCES IN THE
PROCESS OF REAR AREA PROTECTION : A CASE STUDY OF THE VOLUNTEER
DEFENSE FORCES IN LOEI PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROF.
PORNSAK PHONGPAEW, Ph.D. 167 pp.

The aim of this research is to examine the role of the Para-Military
Forces in the process of rear area protection. The case study is the Volunteer
Defense Force in Loei Province.

The results show that the Volunteer Defense Force's role in the
process of rear area protection is essential for national security. It forms
a defensive line for such area and brings about internal peace and stability.
The commonest function of the Volunteer Defense Force is national defense.
Many of their functions can be attributed to the building up of economic
strength.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง .....
สาขาวิชา ..... การปกครอง .....
ปีการศึกษา ..... 2534 .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจที่ได้จากการปฏิบัติงานในกองอาสา
รักษาดินแดนมาเป็นเวลานานเกือบสิบปี และต้องการสร้างผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับกองอาสา
รักษาดินแดน ซึ่งไม่เคยมีการศึกษามาก่อนหน้านี้อยู่เลย เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาและปรับ-
ปรุงการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกองอาสารักษาดินแดน

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นรงค์ดี ผ่องแผ้ว ที่ได้กรุณาเป็น
อาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างสูงเกี่ยวกับการศึกษาในครั้งนี้ ขอกราบ
ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์ ที่ได้กรุณาเป็นประธานในการสอบ
วิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ คุณประสงค์ นิทรรกิจจา ผู้อำนวยการกองงานความมั่นคง
กรมการปกครอง ที่ได้กรุณาชี้แนะในความรู้เกี่ยวกับกองอาสารักษาดินแดน จากประสบการณ์การ
เป็นนายอำเภอของท่าน

ผู้วิจัย หวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อกองบัญชาการกองอาสารักษา
ดินแดน และปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติงานในกองอาสารักษาดินแดนทุกคน ในการใช้เป็นแนวทางส่วนหนึ่ง
เพื่อปรับปรุงกิจการของกองอาสารักษาดินแดนให้มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อความ
มั่นคงของชาติสืบไป

นรงค์ดี เจียรนัย

พฤษภาคม 2535

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ ตาราง รูปภาพ.....	ญ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและสภาพปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
สมมติฐาน.....	5
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	5
วิธีการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. ทฤษฎีและแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	7
ความมั่นคงแห่งชาติ.....	7
1 ความหมาย.....	7
2 องค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติ.....	10
ระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ.....	17
ยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ.....	19
ประสิทธิภาพของระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ.....	21
การจัดพื้นที่เพื่อการต่อสู้เบ็ดเสร็จ.....	22
การปฏิบัติของกำลังในยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ.....	23
ยุทธศาสตร์พัฒนา.....	28
กระบวนการนิทกษณ์พื้นที่เขตหลัง.....	29

การนิเทศพื้นที่ เขตหลัง ในภาวะ ไม่ปกติ.....	31
การนิเทศพื้นที่ เขตหลังกับความมั่นคงแห่งชาติ.....	35
3. กองอาสารักษาดินแดน.....	36
ความเป็นมา.....	36
การจัดหน่วยงาน.....	37
สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน.....	46
ยศผู้บังคับบัญชา.....	48
วินัย.....	49
การฝึกอบรม.....	50
สิทธิของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน.....	51
อำนาจในการสั่งใช้กำลังกองกำลังอาสารักษาดินแดน.....	52
ภารกิจ.....	53
กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด (ร้อย อส.จ.).....	73
การปรับปรุงร้อย อส.จ.	74
การจัดหน่วยและประกอบกำลังของร้อย อส.จ.	77
การดำเนินงานกองอาสารักษาดินแดนในจังหวัดเลย.....	80
สมาชิก อส. ในภาพแห่งความเป็นจริง.....	88
4. บทบาทของกองกำลังกึ่งทหาร ในกระบวนการนิเทศพื้นที่ เขตหลังจังหวัดเลย.....	101
ลักษณะทั่วไป.....	101
ลักษณะภูมิรัฐศาสตร์ที่มีผลต่อความมั่นคง.....	102
สภาพปัญหาด้านความมั่นคงภายใน.....	103
กระบวนการนิเทศพื้นที่ เขตหลัง ในจังหวัดเลย.....	104
บทบาทของกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลย ในกระบวนการนิเทศพื้นที่ เขตหลังในปี 2534.....	108
ผลการปฏิบัติการกิจ ในการนิเทศพื้นที่ เขตหลัง.....	114
สรุป.....	135
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	137

บรรณานุกรม.....	145
ภาคผนวก.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	168

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตารางรูปภาพและแผนภูมิ

หน้า

ตารางที่

1	สรุปผลการปฏิบัติการกิจของสมาชิก อส. ปี 2531.....	70
	(1 ตุลาคม 2530-30 กันยายน 2531)	
2	บัญชีกำลังพลใน บก.อส.จ.เลข (ช่วงปี 2534).....	84
3	อัตรากำลังสมาชิก อส. (ประจำการ) สังกัดกองร้อย ของ บก.อส.จ.เลข..	87
4	การปฏิบัติการกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน.....	116
5	การปฏิบัติการกิจการรักษาความมั่นคงภายในของชาติ.....	121
6	การปฏิบัติการกิจการป้องกันประเทศ.....	124
7	สรุปบทบาท ร้อย อส.จ.เลข ในกระบวนการนิเทศพื้นที่เขตหลัง ของจังหวัดเลข.....	126
8	จำนวนการปฏิบัติการกิจของ ร้อย อส.จ. ทั้ง 2 กองร้อย.....	129
9	บทบาทของ ร้อย อส.จ.เลข ในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ.....	132

รูปภาพที่

1	การจัดพื้นที่เพื่อการต่อสู้เบ็ดเสร็จ.....	23
2	แสดงความสัมพันธ์ของหมู่บ้านตามแผน 0910 และหมู่บ้าน ตามแนวความคิดฯ 110.....	59

แผนภูมิที่

1	ผังการจัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด (ร้อย อส.จ.).....	78
2	ผังแสดงการประกอบกำลังของ ร้อย อส.จ.เลข ที่ 1.....	110
3	ผังแสดงการประกอบกำลังของ ร้อย อส.จ.เลข ที่ 2.....	113